

"DRUVĀ" VIESOJAS SAEIMAS DEPUTĀTS

Darīt pēc iespējas atklātāk

JĀNIS GABRĀNS

Jaunajā rubrikā - "Druvā" viesojas Saeimas deputāts - kā pirmo iztaujājām "Vienotības" frakcijas deputātu, Saeimas Juridiskās komisijas Pilsonības likuma grozījumu apakškomisijas priekšsēdētāju Ingmāru Čaklo.

Novembrī Saeima plāno galīgā lasījumā pieņem Pilsonības likuma grozījumus, tāpēc bija svarīgi uzzināt, ko tie mainīs, ietekmēs. Lasītāji uzdeva deputātam arī citus jautājumus.

- Kāpēc bija nepieciešami grozījumi Pilsonības likumā?

- Sis likums nebija grozīts 15 gadus. Iemesli tika minēti dažādi, manuprāt, baidījās, ka, mainot vienas normas, ierosinās grozīt citas, kas būs nepieņemami. Kad "Vienotība" 10. Saeimā bija lieлākā frakcija, vienojāmies, ka nav ko baidīties, likums jāsakārto.

- Kas bija nesakārtots?

- Likums noteica, ka aizliegta dubultpilsonība. 21. gadsimts tik kardināli mainījis situāciju pa-saulē, ka to nedrīkst neievērot. Esam pateikuši, ka gribam būt Eiropas Savienībā, NATO un citās organizācijās, tāpēc nedrīkstam ierobežot savus pilsoņus. Pie-mēram, kāds mūsu pilsonis aiz-brauc strādāt uz Zviedriju, lai savā profesionalitātē attīstītos, bet kādā brīdī Zviedrijas puse saka, ka, ejot tālāk izaugsmē, ir pie-kļuve valsts noslēpumam, tāpēc jākļūst par šīs valsts pilsoni. Mēs nevaram teikt - tad Latvijas pilso-nis vairs nevari būt. Tā tagad ir pēc likuma, bet vairums uzskata, ka tas ir nepareizi. Tāpēc jālauj dubultpilsonība, protams, ar no-teikumiem ierobežojumiem un noteiku kārtību.

Nesāubāmies par ES un NATO valstīm, līdztekus runājam arī par valstīm, kurās ir liela un spēcīga latviešu kopiena. Bet ir valstīs, kur ir liela latviešu kopiena, pie-mēram, Krievija, bet jānem vērā šīs valsts reālās varas vēlme ietek-mēt procesus Latvijā. Konstitu-cionālo tiesību līmenī tiek joti precīzi pateikts, ka katrai valstij ir tiesības noteikt valstu loku, ar ko pieļaujam dubultpilsonību. Tāpēc debatējot esam nonākuši pie slē-dzienai, ar kurām valstīm nav problēmu, bet ar dažām tās ir. Tā-pēc likumā tas būs skaidri pa-teikts.

Valstīj būs iespēja slēgt sadar-bības līgumu par dubultpilsonības atzīšanu. Ir vēl iespēja, ka Mi-nistrū kabinets izņēmuma kārtā var izskatīt arī citus gadījumus.

- "Saskaņas centrs" izteicis priekšlikumu to atļaut arī ar valstīm, kas ir Pasauļes tirdzniecības organizācijā, kur nesen-tika uzņemta Krievija.

- Nav pamata satraukumam, ka tas varētu notikt. Gribu teikt, ka tik racionāli kā Pilsonības likuma apakškomisijā, šķiet, darbs ne-notiek nevienā citā. "Saskaņas centrs", kas ir galvenā opozīcija, joti precīzi pasaka savu for-mulējumu. Viņi zina, ka tam nebūs vairākuma atbalsta, bet savai auditorijai viņi to nodemon-strē. Esmu pateicīgs, ka viņi nav

provokatīvi un neracionāli. Kad nonākam līdz balsojumam, šie priekšlikumi netiek atbalstīti, bet process ir izgājis demokrātisku ceļu. Ja nav Saeimas vairākuma atbalsta, tātad nav arī tautas vai-rākuma atbalsta, un ar to viss pateikts.

- Grozījumi attieksies arī uz trimdas latviešiem?

- Gadiem ejot, esam sapratuši, ka bijusi liela netaisnība pret Latvijas potenciālajiem pilsoņiem. Jāsaprot, kaut arī tika pārtraukta valstiskā neatkarība un nebija institūcijas, kas varētu piešķirt pilsonību, Latvijas pilsoņi dzima un turpināja dzīvo. Mums kā valstij tagad jāpasaka, ka viņiem visiem atzīstam vienādas tiesības. Līdz ar to visiem, kam būtu tiesības kā Latvijas pilsoņiem vai viņu pēc-nācējiem saņemt pilsonību, tā jā-dod, neatkarīgi, kurā valstī viņi tagad dzīvo.

- Ir politiskie spēki, kuri uztur dzīvu automātisku pilsonības piešķiršanu visiem nepilsoņiem.

- Nepilsoņiem ir iespējas un tiesības kļūt par pilsoņiem. Bet ir dažādi argumenti, kāpēc tas ne-tiek darīts. Kamēr ir nesakārtots Pilsonības likums un citi normati-vie akti, "Saskaņas centrs" saviem vēlētājiem var teikt, pagaidiet vien, mēs jums rīt visu iedodim. Un nepilsonis, dzirdot šos sauķlus, neko nedara, lai iegūtu pilsonību.

Sakārtojot Pilsonības likumu, Latvija kā valsts skaidri pateiks, ka nekāda automātiskā pilsonība netiks dota, un nevajag ticēt tiem, kuri to sola. Būs korekts process, kas jāzījet, lai tiktu pie pilsonības. Tostarp, jānokārto eksāmens, kas prasa vienu, lai šīs cilvēks sapras-tu, kur viņš dzīvo, un to apliecina. Protī, ka viņš kaut nedaudz zina šīs valsts vēsturi un spēj latviešu valodā apliecināt, ka vienīgā valsts valoda Latvijā ir - latviešu.

- Aktuāls ir arī nepilsoņu bē-nu jautājums.

- Valsts jau 1998. gadā pateikusi, ka ikviens bērns, kurš piedzimst nepilsoņiem vai bezvalstniekiem, ir Latvijas pilsonis, bet vecākiem tas jāiereģistrē. Bet ir n-tie iemesli, kāpēc tas netiek darīts, jo ne-pieciešama abu vecāku piekri-shana, bet ne vienmēr abi ir klāt reģistrācijas brīdī. Ar šiem grozījumiem tas tiek atceelts un tagad vecākiem, reģistrējot bērnu, va-jadzēs atbildēt uz jautājumu - vai gribu, ka bērns ir Latvijas Re-publikas pilsonis, vai negribu. Ja vecāki teiks, ka negrib, tā būs tikai un vienīgi viņu izvēle un at-bildība. Jāsaprot, ka pilsonību nevar uzspiest, jo katram var būt savi iemesli, kāpēc viņš to negrib. Bet ikvienam, kurš te piedzimst, ir iespējas kļūt par Latvijas pilso-

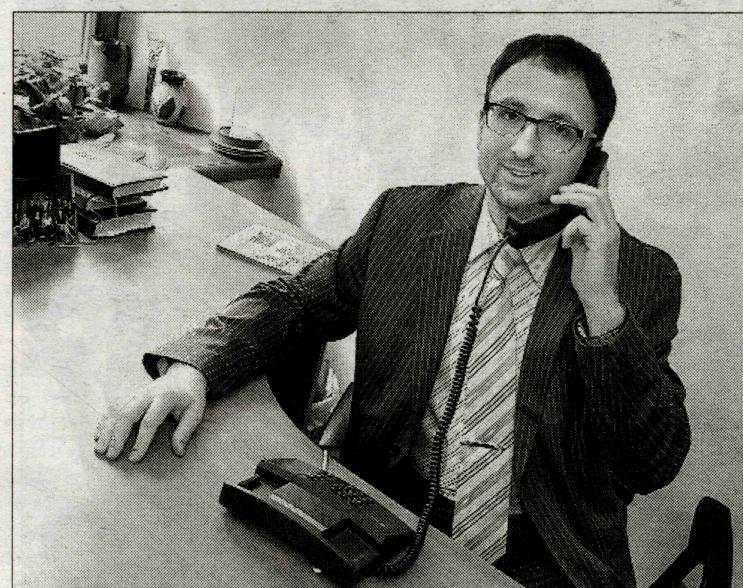
**INGMĀRS ČAKLAIS.**

Foto: MĀRIS BUHOLCS

ciju, tomēr, izvērtējot reālo situā-ciju, izlēmām mainīt. Tagad likumā teikts, ka naturalizāciju var atteikt, ja konkrētā persona ar antikonstitucionālām metodēm vērsusies pret Latvijas Republikas neatkarību, demokrātisko parlamentāro valsts iekārtu vai pastāvošo valsts varu Latvijā, pauðusi fašisma, šovinisma, na-cionālsociālisma, komunisma vai citas totalitārisma idejas vai mu-sinājusi uz nacionālo vai rasu nai-du vai nesaticību, ja tas konstatēts ar tiesas spriedumu. Kas tagad notiek? Ir cilvēki, kuri pro-vokatīvi dzīvo pretēji Latvijas valsts idejai, torpedējot noteiktas pamatlīdzības, bet tolerantā latviešu tauta ne pret katru vēršas ar pretenziju tiesā. Viņš var nākt ar sauķiem, kas ir pretēji valsts ide-jai, tajā pat laikā iet uz naturalizā-cijas procesu. Deputātiem tas šķiet nepieņemami, un otrajā lasījumā tika pieņemta norma, ka obligāti nav nepieciešams tiesas spriedums. Pietiek, ja kāda no at-bildīgajām institūcijām norāda, ka kāds cilvēks pilsonību nav pel-nījis.

Esam pētījuši starptautisko pieredzi. Piemēram, Zviedrija, ja kāds grib naturalizēties, ierēdnis iet pie viņa kaimiņiem un prasa viņu domas, vai šīs cilvēks ir pel-nījis naturalizēties. Ja kaimiņš pasaka, ka viņš nedzīvo atbilstoši normām, tas ir pietiekams ie-mesls, lai atteiktu naturalizāciju. Mēs redzam līdzīgu ceļu.

Uz visiem nepilsoņiem skatos kā uz potenciālajiem pilsoņiem, bet man ir elementāras prasības: nestāstiet, ka Padomju savienība bija labāka, un atzīstiet, ka latviešiem nav citas vietas, kur pastāvēt un attīstīties. Un to re-spēkējot, dzīvojam mierā un draudzībā.

- Likuma pieņemšana mainīs situāciju sabiedrībā?

- Domāju, ka tas nedaudz nomierinās sabiedrību. Ja atnem-sim iespēju manipulēt ar mistisko apjomu "nepilsoni", citādāka vei-dosies situācija. Tāpēc ir prieks, ka šīs likums tik korekti virzās uz priekšu.

- Jūsu partija apņēmās stiprināt ārvalstīs dzīvojošo pilsoņu saites ar dzimteni un vei-cināt viņu atgriešanos Latvijā. Kas tiek darīts?

- Sakārtojam Pilsonības likumu, Ārlieku ministrijā ir speciālists, kura pienākumos ir strādāt ar latviešu diasporu ārvalstīs. Pro-tams, vieni ir pilsoņi, kuri tur jau

VIDZEMES ZĪŅAS

Paši var

■ BEVERĪNAS NOVADS. Pie Brenguļu pagasta centra „Kai-minī” sabiedriskajos darbos nodarbināto bezdarbnieku uz-raktais zemes gabals pārtapis par skaistu dobi. Mūžzaļos augus dobei ziedoja Strenču kokaudzētava, sīpolpuķes un citus stādus, kas nākampavasar priecēs ar ziediem, sarūpēja Brenguļu pagasta iedzīvotāja Anita Ventsele. Apkārtējo no-vadu audzīgimeņu mammas, kurās mūsu centrā radušas mājvietu savām kopā nākšanas reizēm, sarīkoja tālkū un visu sastādīja.

Lai ērti

■ SIGULDA NOVADS. Atklāts jaunais dizains Siguldas novada pašvaldības informatīvajai interneta vietnei www.sigulda.lv un tūrismam veltīti mājaslapai www.tourism.sigulda.lv. Lai ietu līdzi laikam, lietosanai nodotas kvalitatīvi pārstrādātas tīmekļa vietnes, veiktas nelielas redakcionalas pārmaiņas, uzlabota satura pār-skatāmība. Mājaslapā integrēti sociālie tīkli. Tuvākajā laikā abās mājaslapās tiks iekļauta interaktīvā karte, kurā pārskatāmi varēs atrast visus tūrisma ob-jektus un novada pašvaldības iestādes.

Mūsdienīga pašvaldība

■ KOCĒNU NOVADS. Dome pievienojusies elektronisko rēķinu sistēmai. Klienti (gan fiziskās, gan juridiskās per-sonas) pakalpojumu rēķinu sanemšanai var pieteikties interēta portālā - www.rekini.lv Pakalpojums visiem domes klientiem tiek nodrošināts bez maksas.

Kur vēl trakāk

■ VALKAS NOVADS. Valkas pagastā posmā Saule-Lugaži nozagti seši 1,3 metrus gari sieļu posmi. Zaudējumus pre-cīzē.

Sava devīze

■ STRENČU NOVADS. "Strenču novads - spēks no Gaujas smelts" - tā skan novada jaunā devīze, ko apstiprināja novada deputāti. Devīze tika izraudzīta konkursā, par vari-antiem bija iespēja balsot arī iedzīvotājiem.

Kārtībai jābūt

■ GULBENES NOVADS. Diviem gulbeniešiem būs jā-maksā sods, jo viņi nepiedalās pašvaldības organizētajā sa-dzīves atkritumu savākšanā un nav noslēguši līgumu ar atkritumu savācēju. Soda naudas ap-mērs atkarīgs no tā, cik per-sonas mājā ir deklarētas un cik ilgu laiku nav noslēgts līgums. Vienam nākšies maksāt 50, otram 60 latus.

Sagatavojuši
SARMIĀTE FELDMANE